

Diputació de Girona

Àrea de Cultura, Noves Tecnologies,
Esports i Educació
Biblioteques

Quan algú diu la paraula “biblioteca”, la majoria de les persones visualitzen llibres, molts llibres. Molts –o alguns- bibliotecaris veuen més concretament una persona llegint en un espai de llibres. Amb cap d’aquestes imatges mentals, emperò no podem reproduir ni grafiar l’acció de llegir. No som capaços de plasmar per cap mitjà el procés de la lectura (símbols, captura visual, descodificació, comprensió).

La lectura és una activitat intel·lectual –i sensitiva, a vegades- però sempre íntima ni que es produeixi en un espai públic i compartit (la sala de lectura d’una biblioteca, la terrassa d’un cafè).

Dèiem que la lectura és un acte íntim però en realitat, *“Siempre nos creemos solos en cada descubrimiento, y cada experiencia, desde que nacemos hasta que morimos, nos parece aterradoramente singular”* (Alberto Manguel. Una historia de la lectura. Alianza editorial, 2002. p. 20)

La por a la nostra singularitat, la por a no poder transvasar la pròpia experiència, a no poder estar mai segurs si el que compartim impressiona l’altre de la mateixa manera, amb idèntica força, intensitat, reverberació... Sentim terror a ser tan extraordinàriament singulars que cap de les nostres creacions (llenguatge, convencions) no aconsegueixi trencar l’aïllament i construir ponts tranquil·litzadors entre les persones. Tot i que hi ha qui veu, com Paul Auster, que la lectura en isolar-nos també ens comunica: *“La literatura és essencialment solitud. S’escriu en solitud, es llegeix en solitud i malgrat tot, l’acte de la lectura permet una comunicació profunda entre els sers humans”*.

Hi ha molts motius per llegir i per rellegir. Potser tants motius com lectors. Llegim per comprendre o començar a comprendre, per viure més, per viure diferent, per conèixer-nos nosaltres mateixos, per sentir-nos a casa, per defensar-nos de l’oblit.. Podem donar a la lectura un valor instrumental o un valor de màxims. En aquest darrer cas, ens convé de recordar com Kafka s’horroritzava amb algunes persones del seu entorn que consideraven la lectura, el món.

“Un llibre –va dir Kafka- no pot ocupar el lloc del món. És impossible. En la vida, tot té el seu propi significat i la seva pròpia finalitat, coses per les quals no hi pot haver un substitut permanent. Un home, per exemple, no pot adquirir experiència per mitjans vicaris . Aquesta és la relació del món amb els llibres. Podem intentar empresonar la vida en un llibre, com un ocell en una gàbia, però no serveix de res”

Si som equànimes, un llibre és –objectivament- un element inert. El color, la qualitat del paper, el pes, la tipografia o l’enquadrernació no tenen cap valor quan parlem de lectura. Un llibre no té atributs possibles si el dissociem de l’agent lector i de l’acte de la lectura. És quan llegim, quan acabem desvetllant-ne el significat, quan dotem de sentit i posem ordre quan el llibre pren valor en aquest context. Es produeix allò que algun autor ha anomenat, encertadament, “l’alquímia” de la lectura: captem significats mitjançant un mètode, complex, i ho decanem amb significats apresos anteriorment, amb convencions socials arrelades, amb el pòsit de lectures prèvies, de la nostra pròpia experiència i el filtre dels nostres gustos individuals. I això té lloc en cadascú de nosaltres, de manera autònoma, individual, inalienable.

Estem sols quan llegim, és cert. Sobre l’espatlla de cadascun de nosaltres, lectors, hi tenim, tanmateix, les ombres de tots els que ens han precedit, han llegit, escrit i reescrit i

Diputació de Girona

Àrea de Cultura, Noves Tecnologies,
Esports i Educació
Biblioteques

han configurat el nostre univers cultural, per dir-ho a la manera d'Alberto Manguel. Quan llegim, ens acompanyen i condueixen tots els qui conformen el nostre bagatge cultural, la nostra referència epistemològica, els qui han modelat i treballat el nostre idioma... Però és que a més, la lectura és acumulativa i procedeix per progressió geomètrica i amb cada nova lectura, el lector basteix un edifici sobre les lectures prèvies. En conseqüència, cada llibre i cada lectura són únics i irrepetibles i no només perquè les persones som úniques i irrepetibles: ni que fóssim clons, els nostres itineraris lectors difícilment serien similars, la manera com ens nodrim de la lectura, com la interioritzem i la fem nostra és també un tema personal i intransferible.

És per tot això que per a les biblioteques públiques és un goig que la Fundació Fita ens brindi l'oportunitat de reflexionar sobre la lectura, les lectures i les relectures; que puguem compartir –maldant, una vegada més, per vèncer aquesta maleïda i aterridora sensació d'isolament- el que sabem, per ofici i experiència i aprendre dels lectors inquiets.

Els professionals de les biblioteques i els lectors de la nostra demarcació poden/han de compartir reflexions i (més) espais. Per tot això, en nom de les biblioteques públiques gironines i del Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona us volem agrair que ens convideu a aquest viatge pels camins i viaranys de l'ofici de llegir.

Carme Renedo i Puig
Cap del Servei

Girona, febrer de 2023